

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 15.10.2009
COM(2009)540 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

ДОКЛАД ЗА НАПРЕДЪКА НА ИНТЕГРИРАНАТА МОРСКА ПОЛИТИКА ЗА ЕС

{SEC(2009) 1343}

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

ДОКЛАД ЗА НАПРЕДЪКА НА ИНТЕГРИРАНАТА МОРСКА ПОЛИТИКА ЗА ЕС

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Интегрираната морска политика (ИМП) за ЕС се утвърди като нов подход за подпомагане на оптималното развитие на всички дейности, свързани с моретата по устойчив начин. Тя потвърди визията, че посредством обединяване на политиките по отношение на моретата и океаните, Европа може да постигне много по-висока възвращаемост от тях, придружено от много по-малко въздействие върху околната среда. Институциите на ЕС, държавите-членки и регионите създадоха управленски структури, които да гарантират че политиките, свързани с моретата не се провеждат вече отделно, както и за да вземат предвид връзките и полезните взаимодействия с други области на политиката. Заинтересованите страни потвърдиха огромния интерес, проявен по време на широкото допитване, проведено през 2006—2007 г., което утвърди ИМП като една от политиките в Европейския съюз, която прилага най-добре подхода „отдолу нагоре“. Междусекторните инструменти като морското пространствено планиране, интегрирания надзор или морските познания постигнаха осезаем напредък и ще доведат до значителни подобрения в начина на управление на океаните. Секторните политики на ЕС, засягащи нашите морета и брегове, като рибарство, транспорт, околна среда, енергетика, промишленост или научно-изследователска политика предприеха значителни стъпки в посока по-силно интегриране и съгласуваност. Комисията също предприе първи стъпки към прилагане на ИМП на регионална основа. Накратко ИМП за ЕС променя начина по който европейските граждани гледат на своите морета и океани и потвърди стратегическото значение на моретата на нашия континент и на крайбрежните региони.

Като подкрепи ИМП за ЕС и Синята книга¹, Европейския съвет от 14 декември 2007 г.² поиска Комисията да докладва след изтичане на период от две години относно постиженията на политиката. Настоящото съобщение обобщава тези постижения и очертава посоката за следващата фаза на ИМП. То поставя акцента също така върху начина по който съвместният процес на взимане на решения по отношение на моретата, морските сектори и крайбрежните региони може да допринесе за справяне с предизвикателствата, свързани с настоящата световна икономическа криза и с необходимостта да се предприемат решителни действия срещу изменението на климата и разрушаването на околната среда. Синята книга от октомври 2007 г. очерта амбициозен план за действие. Той включва нови работни методи, инструменти за напречна политика и широк набор от специални действия, които целят подобряването на морската икономика, опазването и възстановяването на морската среда, подсилване на научните изследвания и иновациите, подобро развитие на крайбрежните и най-отдалечените региони, поемане на ръководна роля по отношение на международните морски дела и повишаване на информираността за морското измерение на Европа.

---

¹ Интегрирана морска политика за Европейския съюз, COM(2007) 575 окончателен, 10.10.2007 г. и SEC(2007) 1278, 10.10.2007 г.

² 16616/1/07 REV 1

Основно предоставената от ИМП рамка се стреми да постигне (и вече е в процес на постигане) на следните четири цели:

- насърчаване на интегрирането на управленски структури, като направи по-приобщаващи и взаимоспомагателни;
- изготвяне на основа на познания и инструменти за напречни политики, необходими за прилагането на интегрирани политики;
- подобряване на качеството на секторните политики посредством активен стремеж към постигане на полезни взаимодействия и повишена съгласуваност между секторите;
- при прилагане на предишните цели да се вземат предвид особеностите на регионалните морета около Европа посредством решения по мярка.

Изпълнението на плана за действие напредна добре: От общо 65 действия от плана бяха подети или завършени 56 (най-вече под формата на законодателни актове на Комисията или на Съвета). За 9 от действията бяха предприети инициативи, въпреки че все още не са приети официални документи по тях. След първата фаза Комисията и държавите-членки насочват усилията си към действително прилагане на терена, както и към допълнителни дейности във всички уместни области на политиката, където е необходимо.

Синята книга и планът за действие бяха изготвени при съвсем различен икономически контекст. Кризата не пожали морската икономика по отношение на намаляване на приходите и на икономически спад. Извън постиженията, осъществени дотук, в настоящия документ се посочва също така в кои области са необходими допълнителни действия с цел да се освободи безспорния потенциал на нашите океани, морета и крайбрежни региони, но също така да се преодолеят икономическите проблеми, пред които са изправени морските сектори.

2. МОРСКО УПРАВЛЕНИЕ И УЧАСТИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Синята книга препоръчва сериозно преразглеждане на управленския подход към моретата и океаните на всички на равнища на управление: институции на ЕС, държави-членки и региони. Политическите участници като цяло проявиха силен интерес към този подход: две години по-късно в целия Съюз бяха предприети стъпки за преодоляване на фрагментирания характер на свързаните с морето политики, за по-широко включване на заинтересованите страни от морската сфера и за установяване на полезни взаимодействия в политиката.

2.1. Институции на ЕС

Комисията предприе няколко стъпки за интегриране на създаването на нейната морска политика. От 2005 г. насам работи ръководна група от комисари, която обсъди всички основни политически инициативи, включително и плана за действие от Синята книга. Бяха създадени структури за редовни срещи на заинтересованите генерални дирекции с цел установяване на полезни взаимодействия и преодоляване на възможните несъответствия в политиките. Комисията също така реорганизира своите служби и разшири мандата на Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“ с цел да гарантира

цялостна координация на политиката и да развие необходимите междусекторни инструменти, както и за да вземе предвид регионалните особености.

Съветът пое сериозни ангажименти спрямо ИМП. В своите заключения от 8 декември 2008 г.³ той не само признава напречния характер на ИМП при работата си с нея посредством Съвета по общи въпроси и външни отношения, но също „потвърди, че интегрираният подход към морските дела представлява основна цел, тъй като полезните взаимодействия, съгласуваността и добавената стойност на секторните действия, предприети от Европейския съюз се нуждаят от укрепване посредством интегриране в рамките на всеобхватна визия относно моретата, океаните и крайбрежните региони, като се вземат предвид отделните регионални характеристики (...)“.

В институционално отношение активната ангажираност на Съвета и на държавите-членки е подсигурана, както чрез работата на Съвета по общи въпроси, така и чрез работните групи на държавите-членки за ИМП. Тези групи гарантират, че съществуващият опит на националните администрации се използва изцяло, че специфичните потребности на държавите-членки и на крайбрежните региони са взети предвид и че политическият консенсус се сформира в условия на максимална прозрачност и въздействие.

Подкрепата за и вниманието към морската политика от страна на Европейския парламент бяха много положителни⁴. Въпросите на морската политика обаче все още биват разглеждани поотделно от различни комитети и структури.

Комитетът на регионите предава полезен тласък на ИМП. Комисията обърна особено внимание на неговото становище в своята Синя книга⁵, което представлява важен принос за бъдещата работа. Неотдавнашното становище на Комитета „Пакет за морските и крайбрежни дела“⁶ представлява ценен пример за това как различни интереси могат да бъдат обединени по съгласуван, допълващ се и взаимоспомагателен начин.

На 14 април 2008 г. Европейският икономически и социален комитет представи становище, което бе в подкрепа на ИМП в значителна степен⁷.

2.2. Държавите-членки

По време на съставянето на Зелената книга в държавите-членки съществуваха само няколко инициативи за интегрирани подхода. Две държави, Франция и Нидерландия докладваха за наличие на административна структура за организиране на координирането на политиката за морски дела. В Португалия беше започнала конкретна работа за изготвяне на стратегия за океаните.

Оттогава беше постигнат значителен напредък и повече държави-членки поеха инициативи за интегриране на морската политика и все повече споделят най-добри

---

³ 16503/1/08 REV 1

⁴ Не на последно място посредством доклада на покойния европейския депутат Willi Piecyk: A6-0163/2008 (Комитет по транспорт и туризъм)

⁵ Комитет на регионите 22/2008 окончателен, приет на 9 април 2008 г.

⁶ Комитет на регионите 416/2008 окончателен, приет на 17 юни 2009 г.

⁷ O.V. 2008/C 211/07

практики по отношение на интегрирани подходи в морската политика. Те съответстват изцяло на насоките, публикувани от Комисията през юни 2008 г.⁸ и се отнасят до организационни промени и/или разработване на дългосрочни стратегии за интегриране с цел устойчиво развитие на морските сектори и крайбрежните региони.

Важни примери за това са нидерландският „Nationaal Waterplan“, френският „Grenelle de la Mer“, германският „Entwicklungsplan Meer“, шведският закон относно съгласувана морска политика, полският междуведомствен план за морска политика и законът за морските дела на Обединеното кралство.

Ирландия, Португалия и Словения също предприеха стъпки в тази насока. За подобни дейности бе докладвано от Белгия, България, Чешката република, Дания, Италия, Гърция, Финландия и Испания.

2.3. Регионите:

Крайбрежните региони бяха пълноправни партньори на ИМП от самото начало. Те заемат най-доброто място по отношение на определяне на условията за прилагане на политиката на местно равнище и на равнище на всеки един морски басейн. Те се оказаха също така изключително способни да работят с националните органи, както и с регионите на други държави-членки с цел насърчаване на интегрирани решения за морските дела. Конференцията на периферните морски региони (КПМР), която обединява около 160 европейски региона, следи отблизо напредъка на плана за действие посредством редовна работа по време на срещите на работната група „Aquamarina“, създадена за насърчаване на дейности на ИМП на регионално равнище.

В този контекст си заслужава да бъде поставен акцента върху три основни инициативи:

- първите регионални планове за действие за интегрираната морска политика – морският план на област Аустурия (Asturias Maritime Plan)⁹ и морският план за действие на област Schleswig-Holstein (Schleswig-Holstein Maritime Action Plan)¹⁰.

- крайбрежната харта на област Британия от 29 април 2009 г.¹¹

- атласът „Видовете в канала Ламанш— един свят в Европа“ (Channel Spaces — A world within Europe)¹² на Arc Manche от ноември 2008 г. представлява пример за най-добра практика по отношение на документиранията на транснационални морски отношения.

Комисията е запозната с факта че и други региони следват тези изключително иновационни интегрирани практики по отношение на управление на моретата и крайбрежните региони и ги подкрепя изцяло.

2.4. Заинтересованите страни

---

⁸ COM(2008) 395 окончателен от 26.6.2008 г.

⁹ Вж. „inforegio panorama“, № 23 септември 2007 г., ISSN 1608-389X

¹⁰ Landesinitiative Zukunft Meer, вж. <http://www.schleswig-holstein.de>

¹¹ Харта за британските крайбрежни видове, вж. <http://www.bretagne.fr/>

¹² Пространството на канала Ламанш : един свят в Европа, вж. <http://www.arcmanche.com>

Като проявиха огромна готовност още по време на допитването, проведено през 2006 г. заинтересованите страни допринесоха конкретно за създаване на интегрираната морска политика за ЕС. Регионалните и бизнес участници, както и неправителствените организации бяха първите, които защитаваха потребността от обединяване на политиките на ЕС с въздействие върху моретата, морските сектори и крайбрежните региони. Техният принос предостави основата за създаване на иновативни идеи и инструменти.

Горепосочените КППР, форума на морските индустрии (ФМИ)¹³, които понастоящем представлява 25 морски търговски асоциации и европейската мрежа на морските клъстери¹⁴ бяха активни в подкрепата на ИМП за ЕС. Значими НПО за опазване на околната среда участват също така активно в процеса на създаване на ИМП.

Конференцията на заинтересованите страни на Европейския ден на морето се превърна в ежегодно събитие, по време на което се осъществява изключително плодотворен обмен между различните групи на интереси¹⁵. Комисията ще продължи да подкрепя засиленото участие на заинтересованите страни в това събитие. Същевременно заинтересованите страни се насърчават да организират отново децентрализирани мероприятия във връзка с Европейския ден на морето, който се състои на 20 май, както по този начин бъдат взети предвид националния, регионалния и местния принос за ИМП.

Наскоро бяха установени много окуражаващи признаци за това че заинтересованите страни по ИМП създават техни по-постоянни структури за обмен. Докато научно-изследователската общност, регионалните организации, морските индустрии и НПО за опазване на околната среда традиционно разполагат с техни отделни средства за общуване с институциите на ЕС, общественият диалог между различните групи за интереси представляваше изключението. Комисията ще подсили подкрепата си за организиране на заинтересованите страни по сектори.

3. МЕЖДУСЕКТОРНИ ИНСТРУМЕНТИ

В Синята книга се посочва необходимостта от междусекторни инструменти, които да бъдат в основата на ИМП, като: морското пространствено планиране, интегрирания надзор и създаване на основа от морски познания. Разработването на тези три инструмента напредва добре и бе докладвано за първите значими резултати.

3.1 Морско пространствено планиране (МПП) и интегрирано управление на крайбрежните зони (ИУКЗ)

Значителният брой дейности на територията на моретата в Европа води до нарастваща конкуренция при използването на ограничено морско пространство. МПП представлява ключов инструмент за постигане на баланс между секторните интереси и постигането на устойчиво използване на морските ресурси посредством базирания на екосистемите подход като основен принцип. За публичните органи и заинтересованите страни този процес предоставя стабилна, надеждна и целенасочена рамка за планиране, която им

---

¹³ Вж. <http://www.mif-eu.org>

¹⁴ <http://www.european-network-of-maritime-clusters.eu/>

¹⁵ Всички документи, свързани с Европейския ден на морето от 2009 г. могат да бъдат намерени на следния интернет сайт: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/maritimeday/index_en.html

позволява да координират действията си и да оптимизират използването на морското пространство в полза на икономическото развитие и на морската среда.

През 2008 г. Комисията одобри „Пътна карта за морско пространствено планиране: постигане на общи принципи в ЕС¹⁶“. В нея се посочват 10 ключови принципа и се цели обсъждането между държавите-членки на общ подход за насърчаване на прилагането на МПП на национално и на европейско равнище.

По време на дискусиите, организирани от Комисията през 2009 г. заинтересованите страни от всички релевантни морски сектори подкрепиха десетте ключови принципа като подходящи, цялостни и представляващи важна основа за развитието на МПП на европейско равнище¹⁷. Комисията започна също така две подготвителни дейности в Балтийско море (като част от Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море) и в Северно море/североизточната част на Атлантическия океан, които имат за цел да развият трансграничните аспекти на МПП, както и проучване на потенциала на морското пространствено планиране в Средиземно море и икономическите ползи от МПП.

Като следствие на препоръката от Синята книга на Комисията за създаване на система за обмен на най-добри практики за разработване на интегрирано управление на крайбрежните зони (ИУКЗ), през 2009 г. Комисията започна помощен проект за насърчаване на споделянето на най-добри практики и на ефективното прилагане на ИУКЗ¹⁸. В края на 2008 г. Съветът подписа протокол относно интегрирано управление на крайбрежните зони по силата на Конвенцията от Барселона.

3.2 Интеграция на морския надзор

Интегрирането на морския надзор следва да доведе до по-ефикасни морски дейности и до намаляване на разходите. Потенциалните спестявания на равнище на ЕС са значителни предвид увеличаващата се нужда от откриване, проследяване, засичане и контрол на неправомерни дейности в морето, както и за предотвратяване на злополуки в морето, откриване на незаконни изхвърляния на нефт, мониторинг на риболовните дейности и опазване на околната среда.

До днешна дата Комисията изготви подробни прегледи на различните национални, регионални и европейски инициативи за интеграция на морския надзор¹⁹, приключи проучване на правните и регулаторни аспекти на интегрирането на морския надзор и проведе преглед на съгласуваността съвместно с Европейската агенция по отбраната и военния секретариат на ЕС в отговор на искане от страна на съвета по отбрана²⁰. Тя също така обяви две покани за представяне на предложения, възлизащи на 5,7 млн. EUR²¹ за пилотни проекти за интегриране на надзора, които насърчават по-тясното сътрудничество между националните органи в басейните на Средиземно и на Северно море.

---

¹⁶ COM(2008) 791 окончателен от 25.11.2008 г.

¹⁷ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/spatial_planning_en.html#6

¹⁸ <http://ec.europa.eu/environment/iczm/ourcoast.htm>

¹⁹ SEC (2008) 2337

²⁰ COSDP 949, ОВППС 1366

²¹ Покани за представяне на предложения MARE/2008/13 и 2009/04

Тези действия усилиха в значителна степен вътрешната координация между службите на Комисията, както и тази с държавите-членки по този чувствителен въпрос. Съобщението: „Към интеграция на морския надзор в Европейския съюз“²² се основава на досегашната работа и предоставя ръководни принципи за създаване на обща среда за споделяне на информация в областта на морското дело в ЕС, която се основава на съществуващите и на новите възможности за надзор, включително и предоперативни услуги на системи за глобален мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС). Необходимо е провеждане на обширни консултации между Комисията и държавите-членки с цел превръщането на тези принципи в политически действия.

3.3 Създаване на основа от морски познания

Наличието на морска политика е невъзможно без точни данни и познания за европейските морета и крайбрежни региони. Засега морските познания са много разпръснати и неефикасни от гледна точка на разходите. Според посоченото в Синята книга Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODNET) цели да намали неточността на познанията за моретата, както и оперативните разходи за тези, които ползват морските данни. Съществуващите база данни и програми за наблюдение се нуждаят от оценка по отношение на покритие, точност и честота на събиране на данните. Данни, произтичащи от различни източници следва да бъдат обединени по разбираем и съвместим начин, както и да станат достъпни като средство за по-добро управление. Понастоящем се провеждат значителни подготвителни дейности за събиране на пластове от данни по хидрография, геология, биология и химия на равнище на морския басейн. Комисията посредством службата си за статистически данни събра социално-икономически данни за морските басейни и установи определен брой предизвикателства при анализирането.

Проектът за европейски атлас на моретата има за цел да повиши обществената информираност по морските дела.

4. КЛЮЧОВИ ДЕЙСТВИЯ В СЕКТОРНИТЕ ПОЛИТИКИ

В плана за действие се предвиждат секторни действия във всички релевантни области на политиката, свързани с моретата, били те транспорт, околна среда, енергетика, промишленост, трудова заетост, научно-изследователски дейности, рибарство, външни отношения или други. Бе отделено особено внимание на одобряването на интегриран подход, на развиването на връзки между различните политики, установяването на полезни взаимодействия и намаляването на несъгласуваността между секторите. По отношение на някои секторни политики бяха предприети важни инициативи със силно изразена насоченост към интегриране. Тяхното прилагане ще има директно отношение в следващите няколко години към развитието на напречни подходи в широката рамка на ИМП. Следва да бъдат изтъкнати две такива важни инициативи:

Стратегията за морски и мореплавателски изследвания²³ е първата европейска стратегия за насърчаване на морските изследвания. Тази стратегия представлява първа стъпка към прилагането на Европейското научноизследователско пространство, което насърчава високите научни постижения и разработването на водещи иновации чрез по-добра интеграция на съществуващата научно-изследователска дейност и чрез откриване

---

²² COM(2009) 538 окончателен и SEC(2009) 1341 от 10.6.2009 г.

²³ COM(2008) 534 окончателен от 03.09.2008

на нови възможности в мултидисциплинарната област на науките. Интегрираната стратегия за изследвания ще спомогне за това ключови сектори от морската икономика, като енергетиката, корабоплаването и новите „сини“ биотехнологии да постигнат целите на политиката на ЕС за околната среда.

В Рамковата директива за морска стратегия (РДМС)²⁴, която представлява стълбът за околната среда на ИМП, се поставя изискването за държавите-членки да постигнат добро състояние на околната среда в морските води до 2020 г., като опазят ресурсите, от които зависи морската икономика и социалните дейности. Прилагането на тази директива ще бъде от полза за по-нататъшното развитие на напречните инструменти на ИМП, като морското пространствено планиране и EMODNET, като в замяна на това те ще подкрепят по-задълбоченото разгръщане на ИМП посредством различните инициативи за нейното прилагане, като социално-икономическия анализ на човешките дейности в морето, предвиден за 2012 г. и който ще бъде провеждан редовно и след това. Общата политика за рибарство, която е тясно свързана с РДМС, също включи подхода към екосистемата като основополагащ принцип. В името на общото благо ЕС поема ръководството при създаването на политиката на глобално равнище и прие регламент относно опазването на уязвимите морски системи в открито море от неблагоприятните въздействия при използване на дънни риболовни съоръжения²⁵.

В допълнение освен тези интегрирани инициативи в рамките на някои секторни политики Комисията постигна успехи при подобряване на координацията и развиването по принцип на по-стратегически подход при създаването на секторни политики, които се очаква да има продължително положително въздействие и който ще продължи да бъде развиван.

Затова на 13 ноември 2008 г. Комисията одобри съобщение относно вятърна енергия от разположени в морето инсталации²⁶, в което се посочват предизвикателствата, стоящи пред използването на европейския потенциал за такъв вид енергия. В това отношение приносът на морското пространствено планиране представлява ключов елемент за устойчивото разработване на енергия от разположени в морето инсталации.

В своите заключения от 8 декември 2008 г. относно интегрираната морска политика Съветът приветства това съобщение като важен принос за интегрираната морска политика, като отбелязва, че е необходима по-нататъшна работа за производството на различни от вятъра възобновяеми енергийни източници от разположени в морето инсталации, включително енергия на вълни, приливи и отливи, водни течения и температурните разлики в океанската вода (топлинна помпа)²⁷.

Финансирането на кохезионната политика на ЕС за периода 2007—2013 г. подкрепя важни програми с морско измерение, като например Азорските острови, гръцките острови и Балтийско море. В допълнение кохезионната политика подкрепя програми за всички най-отдалечени райони в условия на значителни възможности за финансиране на свързани с морето дейности.

---

²⁴ Директива 2008/56/ЕО от 17 юни 2008 г.

²⁵ Регламент (ЕО) № 734/2008, ОВ L 201/8, 30.7.2008 г.

²⁶ COM(2008) 768 окончателен от 13.11.2008

²⁷ Точка 8 от документ на Съвета 16503/1/08 Rev 1 от 5.12.2008 г.

В Стратегията за морски транспорт за периода 2009—2018 г.²⁸ се посочват основните цели за европейската система за морски транспорт за идните години. В нея се посочват ключовите области, в които действията на ЕС ще засилят конкурентоспособността на сектора, като насърчат качествено корабоплаване и подобрят резултатите по отношение на безопасността, социалната сфера и околната среда.

В този контекст съобщението и планът са действие са от особено важно значение предвид създаването на европейско пространство за морски транспорт без граници²⁹. Предприетите мерки основно по отношение на митниците и санитарните проверки изискват висока степен на междусекторно сътрудничество. Те ще опростят и ускорят административните процедури за транспорта по море между пристанища, намиращи се в ЕС и ще разширят общия пазар по отношение и на морския транспорт в рамките на ЕС. Това ще насърчи морските превози на къси разстояния в Европа и ще създаде нови възможности за растеж и работни места.

С цел подобряване на работните условия за мореплавателите в законодателството на Общността бяха включени елементи от Морската трудова конвенция от 2006 г.³⁰ Комисията работи също така върху повторното оценяване на изключването на работниците от морския сектор от някои части от европейското трудово и социално законодателство.

ИМП доведе също така до отчетливо нарастване на сътрудничеството в много други релевантни политики на ЕС, включително и тези за безопасността на корабоплаването и на пристанищата; насърчаване развитието на морски клъстери; подкрепата на европейските корабостроители и на сектора за морско оборудване според процеса LeaderSHIP за 2015 г.; развитието на устойчив крайбрежен и морски туризъм; или стратегията за адаптиране към изменението на климата.

В Работния документ на службите на Комисията³¹, който придружава доклада за напредъка, са посочени други свързани с морските сектори инициативи на Комисията, които тя предложи, както и няколко нейни документи, които не са пряко свързани с морските дела, но притежават ясно изразено морско измерение.

В заключение по този начин настоящата Комисия не е съсредоточила работата си единствено върху развитието на напречни и на секторни действия в подкрепа на устойчивия растеж на крайбрежните региони и на морските сектори. Тя също отдели особено внимание на прилагането на по-стратегически и интегриран подход при създаването на секторни политики, свързани с морето, които се очаква да имат продължително положително въздействие и ще продължат да се развиват и по-нататък.

5. РЕГИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ

Морските басейни на Европа са изключително разнообразни. Техните екосистеми и икономики са се сформирали при много различни географски, климатични, исторически, политически и човешки влияния. Докато общите принципи, които са в основата на ИМП са едни и същи навсякъде, прилагането на политиката изисква

²⁸ COM(2009) 8 окончателен от 21.1.2009 г.

²⁹ COM(2009) 10 окончателен от 21.1.2009 г.

³⁰ Директива 2009/13/ЕО

³¹ SEC(2009) 1343

превръщането им в целенасочени стратегии и специфични мерки, съобразени с особеностите на всеки басейн. Затова за прилагането на ИМП Комисията прие подхода, основан на морския басейн, чийто основен принцип се състои в това, че всеки морски регион е уникален и се нуждае от отделно внимание при намирането на баланс между различните му използвания по устойчив начин. По същия начин особеностите, свързани с околната среда на разнообразните европейски морета представляват също така ключов елемент от Рамковата директива за морска стратегия (РДМС), която взема предвид различни морски региони.

Затова засилването на сътрудничеството в рамките на морските региони е важен елемент за успешното прилагане на ИМП.

Досега Комисията предложи регионални подходи за Арктическо и Средиземно море и започна стратегия за Балтийско море.

В това отношение в Съобщението „Европейският съюз и арктическият регион“³² са представени специални предложения с цел защита и опазване на арктическия регион в сътрудничество с неговото население, насърчаване на устойчивото използване на ресурси и подобряването на многостранното управление. Комисията възнамерява да увеличи своя принос към Арктическия съвет и да засили диалога с арктическите държави, както и със съответните заинтересовани страни.

През юни 2009 г. Комисията предложи стратегия на ЕС за региона на Балтийско море³³. Това е първата макрорегионална стратегия на ЕС, която се стреми да се справи с предизвикателствата, свързани с опазването на околната среда, енергетиката и свързаните с транспорта въпроси, както и с потенциала за икономически растеж, безопасността и сигурността. Стратегията, със своето силно изразено морско измерение и интегриран подход, представлява важна първа стъпка към регионалното прилагане на ИМП в Балтийско море. Тя ще спомогне за справяне с предизвикателствата в региона не само чрез подсилване на вътрешната координация между държавите-членки, но също така чрез трансгранични мрежи и добро сътрудничество с Русия.

В съобщението на Комисията за Средиземноморието³⁴ са предложени начини за създаване на интегрирана морска политика в сложния политически контекст на региона. Средиземно море, което е полузатворено и с гъсто населени крайбрежни региони, може да бъде управлявано единствено чрез засилен диалог и сътрудничество между средиземноморските държави-членки на ЕС, както с крайбрежните държави, които не са членки на ЕС. В съобщението се предлагат възможности за подобряване на управлението на морските дела и за осигуряване на по-силно участие на крайбрежните държави в управлението на морското пространство.

6. ПЕРСПЕКТИВИ И ВИЗИЯ ЗА БЪДЕЩЕТО

През последните две години ИМП се утвърди като обещаваща политика, която допринася значително за постигането на растеж, работни места и устойчивост на околната среда в крайбрежните региони на Европа и отвъд тях. Въпреки краткото си

³² COM(2008) 763 окончателен от 20.11.2008

³³ COM(2009) 248 окончателен и SEC(2009) 712 от 10.6.2009 г.

³⁴ „Към интегрирана морска политика за по-добро управление в Средиземноморието“, COM(2009) окончателен от 11.9.2009 г.

съществуване тази нова политика на ЕС съумя да промени начина, по който Европа борави с морските си и крайбрежни активи.

След три години интензивни разисквания запазването на този импулс с цел справяне с важните средносрочни и дългосрочни предизвикателства по отношение на опазването на околната среда, на икономическия растеж и на благосъстоянието е от жизненоважно значение. Двойното въздействие на измененията на климата и на икономическата криза беше усетено най-вече в морската сфера: океаните са движещата сила на климата, а морските индустрии са движещата сила на глобализацията и просперитета. Затова е важно да се освободи икономическия потенциал на моретата на Европа, да се оптимизира управлението им, да се изследват в по-голяма степен полезните взаимодействия, които позволяват на икономическия растеж и на стабилността на околната среда да си подкрепят взаимно.

Комисията счита, че тези цели ще бъдат постигнати най-добре посредством комбиниран напредък в шест стратегически насоки.

Интегрираното морско управление трябва да бъде развито в по-голяма степен. Напредъкът, който бе постигнат през последните години трябва да се превърне в ефикасни интегрирани структури на всички равнища на управление. Институциите на ЕС, държавите-членки и крайбрежните региони носят особена отговорност за осигуряване на интеграцията на политиката нагоре по веригата и за приемането на съгласувани, съвместни графици за морските дела, като бъде преодоляно изолираното възприемане на политиката единствено от гледна точка на даден сектор. Участието на заинтересованите страни в създаването на морската политика следва да се извършва по по-постоянен начин в рамките на управленски структури. Това ще доведе до по-засилен диалог между ЕС, правителствата на държавите-членки и крайбрежните региони, които често пъти разполагат с ключови познания, необходими за постигане на интегриран подход към морските дела. По същите причини следва да бъде подкрепено сформиранието на междусекторна платформа за диалог между заинтересованите страни по отношение на морските дела.

Напречните политически инструменти са от първостепенно значение за засилване на икономическото развитие, наблюдението на околната среда, безопасността, сигурността и прилагането на законите по отношение на океаните и моретата в Европа. По-специално морското пространствено планиране заедно с повече морски познания може да доведе до значителни икономически инвестиции и драстично подобряване на начина на управление на морските пространства, като се съхранят техните екосистеми. То следва да се превърне в практичен инструмент на всички равнища на управление, включително и релевантните механизми за осигуряване на съвместно взимане на решения относно трансгранични инвестиции. Интеграцията на морския надзор може да повлияе в значителна степен на начина по които националните органи постигат ключовите цели на политиката като борбата с незаконната имиграция, безопасността на търговското корабоплаване и опазването на природните ресурси. Държавите-членки и Комисията ще трябва да продължат да работят заедно по тези въпроси, така че процесите, които бяха започнати през последните две години да постигнат желанния резултат.

Определянето на границите на устойчивостта на човешките дейности, които въздействат върху морската среда през идните години в рамките на Рамковата директива за морска стратегия, ще изясни и ще очертае платформа за успешно развитие

на всички морски дейности, като бъде обърнато дължимото внимание на техните кумулативни въздействия. Затова прилагането на тази директива ще продължи да бъде ключова цел на ИМП, в чиито рамки следва да бъде разработено необходимото сътрудничество между съответните сектори и служби за постигането ѝ, включително *inter-alia* между науките за морето и политиката за морската среда.

Стратегиите за морските басейни са ключов елемент за прилагането на ИМП. Чрез тях могат да бъдат адаптирани приоритетите и инструментите на политиката към географските, икономическите и политическите особености на всеки голям морски регион. Сътрудничеството с и между държавите-членки и регионите, разположени по бреговете на морския басейн, представлява елемент от първостепенно значение за успех и когато е необходимо то се придружава от диалог с трети държави, споделящи морския басейн с ЕС. Действията на равнище на подбасейните също могат да бъдат полезни за изграждане на положителни примери и най-добри практики.

Международното измерение на ИМП³⁵ също ще се нуждае от повече внимание, както бе посочено в посветеното на този въпрос съобщение, публикувано заедно с настоящия доклад. Европа следва да заема ръководна позиция за подобряване на глобалното морско управление, както стана по отношение на пиратските действия или на вредните риболовни практики. Комисията възнамерява да подсили диалога с ограничен брой важни морски партньори и своето участие в международни форуми и неофициални инициативи.

При прилагането на ИМП в настоящия контекст на икономически спад следва **отново да се постави ударението върху устойчивия икономически растеж, трудовата заетост и иновациите**. Вследствие на това в бъдеще ЕС следва да изследва полезните взаимодействия между европейската енергийна политика и ИМП, като насърчи производството на енергия от морето, включително и възобновяеми енергийни източници и използване на морето в по-голяма степен за транспорт на енергия посредством тръбопроводи, подводни мрежи и плавателни съдове. По същия начин ще бъде необходимо също така да се задълбочи връзката между европейската политика на ЕС за изменението на климата и ИМП, като се разработи стратегия за адаптиране към изменението на климата в крайбрежните и морски региони, която има за цел да защити крайбрежните инфраструктури и да опази морското биологично разнообразие. Важно е да се гарантира, че морските и крайбрежни зони са взети изцяло предвид при текущите дискусии относно териториалното сближаване.

ЕС ще трябва също така да насърчи по-добър морски транспорт с цел развитие на комбинираните начини на транспорт, прилагане на идеята за морски магистрали и за подобряване на програмата на ЕС за морските превози на къси разстояния. Все така в рамките на икономическото развитие на морските дейности ще бъде необходимо да се намерят начини за по-нататъшно стимулиране на трудовата заетост в морските сектори и на инвестициите в корабоплаването под флага на ЕС, като същевременно продължи твърдата подкрепата на идеята за „чисти“ кораби. Действително помощта за иновациите и научните изследвания за построяването на кораби с много ниски и нулеви въглеродни емисии ще продължи да бъде значителна част от позицията на Общността спрямо стратегически важния корабостроителен сектор. По този начин ЕС може да предостави на европейските корабостроителни заводи и индустрията за морско

---

³⁵ „Развиване на международното измерение на интегрираната морска политика на Европейския съюз“, COM (2009) окончателен от 14.10.2009 г.

оборудване конкурентно технологично предимство спрямо други региони по света и ще превърне морския транспорт, по-специално по крайбрежието на Европа, в по-безопасен и по-устойчив.

Накрая в рамките на подготовката на следващите финансови перспективи Комисията взема предвид нуждите от бъдещо финансиране на свързани с ИМП дейности.

През 2010 г. Комисията възнамерява да изготви документ за политиката, в който са описани подробно проектите и инициативите за по-нататъшно развитие на горепосочените шест стратегически насоки след обсъждане със заинтересованите страни.